

Úvodem

V březnu 2005 uspořádal Historický ústav AV ČR ve spolupráci s Ústavem českých dějin FF UK kolokvium na téma Dvory a rezidence ve středověku. Akce zaznamenala příznivý ohlas jak u příspěvatelů, tak i posluchačů. Celkem dvanáct referátů se stalo základem sborníku k avizovanému tématu. Příspěvky byly rozděleny do čtyř bloků, tak jak je vymezil badatelský přístup jednotlivých autorů.

První oddíl předkládá čtyři studie (Markéty Špůrové, Ireny Moravcové, Tomáše Baletky a Dominika Budského) přímo zaměřené na výzkum existence dvorského prostředí. Přes zjevné odlišnosti tématu se autoři shodli na základním metodologickém postupu – prosopografii, jako výchozí a zároveň díky torzovitosti pramenů značně omezující cestě v badání. Jedná se o příklady ze dvora panovnického, včetně dvora královny, dále markraběcího dvora a konkrétních sociálních vrstev obyvatelstva ve vztahu k dvorskému prostředí.

Druhý blok autorů Marcina R. Pauka, Dany Dvořáčkové–Malé, Martina Čapského a Roberta Novotného je zaměřen na osudy jednotlivců, a to převážně na exponovaných místech panovnických dvorů. Studie v zásadě hledají důvody ke vstupu do služby na panovnických či obecně feudálních dvorech. Těžištěm zájmu badatelů se v takových případech stávají kariéři vzestupy a pády konkrétních dvořanů. Ke každodennosti dvorské společnosti promlouvá rovněž otázka vývoje a potýkání dvorské a zemské hierarchie.

Třetí část sborníku, na které se podílejí svými příspěvky Mlada Holá, Richard Němec a Petr Hlaváček se koncentruje na problematiku rezidencí. S tím se váže hledání samotného významu rezidence a identifikace rezidenčního sídla.

Samostatně stojící závěrečná studie Otakara Slanaře promlouvá, nikoliv ovšem marginálně, do otázek kulturního dědictví rytířské dvorské společnosti středověku, a to na příkladu literárních forem vyjadřování, čímž potvrzuje nezbytnost mezioborové spolupráce.

Rádi bychom, aby sborník Dvory a rezidence ve středověku nezůstal jen jakýmsi torzem mezi řadou jiných publikací ze záslužného počtu konaných kolokvií a konferencí a stal se tak prvním v řadě následujících výstupů z navazujících zasedání na téma dvorské a rezidenční problematiky středověku.